

جمهوری اسلامی ایران

وزارت امور اقتصادی و دارایی

مرکز فناوری اطلاعات و توسعه اقتصاد هوشمند

استراتژی‌های توسعه دولت الکترونیک وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱- مقدمه

در هر دولت اصل اساسی برای وجود دموکراسی، جوابگو بودن است. سازمان‌های دولتی، در راستای تأمین نیازهای مردم به وجود می‌آیند. سیستم پاسخگویی رابط بین دولت و شهروندان می‌باشد تا ارگان‌های دولتی وظایف مربوطه را درست اجرا نمایند و شهروندان به انجام امور خود توسط دولت و ارگان‌های مربوطه امیدوار باشند. لازمه دموکراسی، پاسخگویی عمومی می‌باشد که تکمیل‌کننده نقش مدیریت در سازمان است. مدیران دولتی باید در سطوح مختلف استراتژی، اثربخشی، کارایی، برنامه‌ریزی و رعایت مقررات، جوابگو باشند.

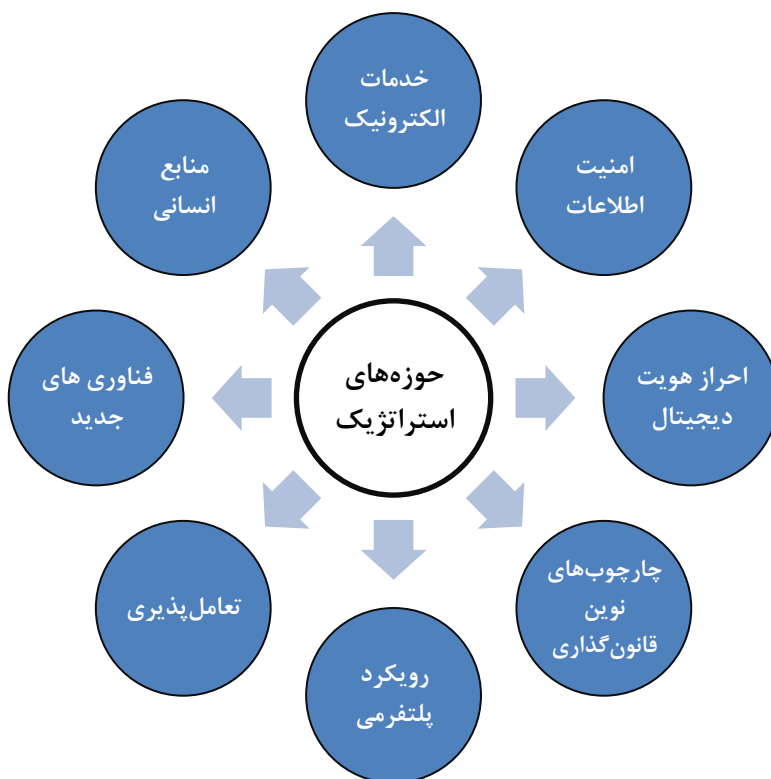
نفوذ فناوری اطلاعات در همه بخش‌های زندگی انسان منجر به تغییر شیوه تعامل افراد با یکدیگر شده است. به همین دلیل، عصر حاضر را عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌نامند که در پی آن اجتماعات انسانی به جوامع اطلاعاتی تبدیل شده‌اند. در این راستا دولت الکترونیک که عبارت است از استفاده از فناوری‌های دیجیتال برای تغییر شکل عملیات دولتی به منظور بهبود بهره‌وری، اثربخشی و ارائه خدمات بنا نهاده شد. دولت الکترونیک را می‌توان ابزاری برای تحقق بخشیدن به شعار دولت پاسخگو دانست.

رشد فزاینده فناوری اطلاعات و ارتباطات این فرصت را پیش روی دولت‌ها قرار داده است تا با تغییرات بنیادی در بدنه خود، خدمات بهتری را به شهروندان ارائه دهند. هدف اصلی از استقرار دولت الکترونیک بهبود در انجام امور اداری و کاهش بوروکراسی، تشریفات زائد اداری و در نهایت کاهش فساد اداری می‌باشد.

در این راستا و به منظور استفاده از ظرفیت‌های فناوری‌های نوین در ارائه خدمات بهتر، تدوین استراتژی‌های توسعه دولت الکترونیک وزارت امور اقتصادی و دارایی در هشت حوزه راهبردی مدنظر قرار گرفته است. در تدوین استراتژی‌ها به اسناد بالادستی زیر توجه شده است:

- چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران در افق ۱۴۰۴
- قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی
- ضوابط فنی اجرایی توسعه دولت الکترونیکی
- نقشه جامع علمی کشور
- چارچوب پیشنهادی سند ملی شهر هوشمند
- قانون برنامه پنج‌ساله ششم توسعه اقتصادی
- اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
- قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور

- آیین‌نامه اجرایی استقرار چارچوب تعامل‌پذیری دولت الکترونیکی

شکل ۱- حوزه‌های استراتژیک توسعه دولت الکترونیک وزارت امور اقتصادی و دارایی

۲- استراتژی‌های توسعه دولت الکترونیک

در جدول ۱ استراتژی‌های توسعه دولت الکترونیک به تفکیک حوزه‌های هشت‌گانه آورده شده است.

جدول ۱- استراتژی‌های توسعه دولت الکترونیک وزارت امور اقتصادی و دارایی

حوزه استراتژیک	استراتژی‌ها
الکترونیکی کردن خدمات (کلیه مراحل خدمت اعم از درخواست، تولید و تحویل خدمت)	• پیاده‌سازی رویکردی جامع به منظور شناسایی نیازها و انتظارات جامعه خدمت‌گیرندگان (تمامی اقشار) و اخذ بازخوردها در زمینه خدمات الکترونیکی • کشف مشکلات موجود در خدمات فعلی و بهینه‌سازی آن‌ها مطابق با استانداردهای بین‌المللی و با رویکرد معماری سرویس‌گرا (SOA) • تدوین برنامه طراحی، توسعه و پیاده‌سازی خدمات الکترونیک و همسویی آن با اسناد بالادستی (طراحی سبد خدمات برون و درون دستگاهی) • ایجاد و توسعه کانال‌های دسترسی متنوع ارائه خدمات به ذینفعان • طراحی و پیاده‌سازی ساختار و نظام مدیریت پروژه در اجرای خدمات الکترونیک • به کارگیری ظرفیت‌های قانونی، ملی و بین‌المللی در توسعه خدمات الکترونیکی دستگاه (جلب مشارکت انجمن‌های تخصصی، خبرگان و متخصصان حوزه‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات) • طراحی رویکردهای بهبود مستمر خدمت و اقدامات اصلاحی
توسعه امنیت اطلاعات	• بهره‌گیری از سازوکارها و روش‌های نوین برای تأمین امنیت فضای سایبری و صیانت از حقوق ذینفعان • تدوین گواهینامه‌های امنیتی مورد نیاز سامانه‌ها و زیرساخت‌ها بر اساس استانداردها و الزامات اسناد بالادستی • توسعه نظام پیشگیری و مقابله با تهدیدات مختلف در حوزه فناوری‌های نوین • تدوین و پیاده‌سازی متدولوژی آموزش و آگاهی‌رسانی در خصوص امنیت اطلاعات برای تمامی ذینفعان • تدوین مدل همکاری با ذینفعان بیرونی امنیت نظیر پلیس فتا، مرکز مدیریت راهبردی افتای ریاست جمهوری و ... به منظور آگاهی‌به‌اشتراک‌گذاری اطلاعات، رویدادها و حوادث مرتبط با امنیت اطلاعات

استراتژی‌ها	حوزه استراتژیک
حمایت از پژوهش‌ها و تحقیقات در حوزه‌های نوین امنیت صنایع پولی و مالی	
- گسترش مکانیزم‌ها و سیستم‌های نوین احراز هویتی با محوریت حفظ حریم شخصی مشتریان و حذف دریافت کپی مدارک هویتی - تدوین چارچوب‌هایی به منظور شفاف‌سازی نحوه استفاده از داده‌های هویتی کاربران - توسعه نظام صدور گواهی و احراز هویت الکترونیکی مطمئن	توسعه زیرساخت‌های احراز هویت دیجیتال
- بررسی و انتخاب رویکردهای بهینه قانون‌گذاری ملی و بین‌المللی در حوزه دولت الکترونیک به منظور توسعه قوانین و مقررات - توسعه قوانین حفظ حریم خصوصی، امنیت داده‌ها و مالکیت فکری	ایجاد چارچوب‌ها و رویکردهای نوین قانون‌گذاری و حقوقی
- زمینه‌سازی شکل‌گیری پلتفرم‌های معاملاتی و نوآوری در بستر دولت الکترونیک - تدوین قوانین و استانداردهای لازم به منظور همکاری با کسب‌وکارها و استارت‌آپ‌های فین‌تک - توسعه مدل‌های کسب‌وکار مبتنی بر API - فراهم آوردن امکان دسترسی به داده‌های باز و سرویس‌ها از طریق API‌های باز در حوزه‌های مختلف پولی، مالی، سرمایه‌گذاری و ...	شکل‌گیری و توسعه رویکردهای پلتفرمی
- تدوین و استقرار چارچوب تعامل‌پذیری خدمات الکترونیکی - توسعه کمی و کیفی بسترهای تبادل داده‌های اقتصادی و ایجاد اتصال و یکپارچگی بین آن‌ها - بکارگیری چارچوب‌های نوین مانند XBRL برای یکپارچه‌سازی داده‌ها و اطلاعات در زنجیره گزارشگری مالی - بازنگری و سازمان‌دهی فرآیندهای کسب‌وکار مبتنی بر کاربرد یکپارچه فناوری‌های نوین به منظور اصلاح فرآیندها و استفاده از فناوری‌های نوین در ارائه خدمت - تدوین راهبرد تعامل و مشارکت الکترونیکی با شهروندان به منظور مشارکت دادن آنها در سیاست‌ها، فرآیندها، تصمیمات و اقدامات دستگاه - توسعه سیستم مدیریت دانش	ایجاد تعامل‌پذیری و یکپارچگی
بسترسازی مناسب با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین در جهت ارتقاء سطح بهره‌وری در ارائه خدمات الکترونیک	توسعه بکارگیری فناوری‌های نوین

استراتژی‌ها	حوزه استراتژیک
- توسعه و انتقال فناوری‌های نوین به کشور برای کاربردهای شناخته شده بر اساس نیازهای اولویت‌دار مندرج در اسناد بالادستی به منظور توسعه خدمات دولت الکترونیک - مدرن‌سازی و افزایش توان سخت‌افزارها و تجهیزات فنی در راستای پاسخگویی به تقاضای روزافزون مخاطبان	
- نیازسنجی و برنامه‌ریزی توسعه نیروی انسانی در حوزه دولت الکترونیک - ایجاد برنامه‌های جذب و استخدام نیروی کار خبره به منظور ارتقا سطح توانمندی آن‌ها در توسعه خدمات الکترونیک - طرح‌ریزی سرفصل‌های آموزشی و دوره‌های مناسب فرهنگ‌سازی برای مخاطبین و ذینفعان - شناسایی، دسته‌بندی و منطبق کردن دانش، مهارت و شایستگی‌های نیروی انسانی با نیازهای مطرح در زمینه توسعه دولت الکترونیک و حصول اطمینان از انطباق دانش، مهارت و شایستگی کارکنان با نیازمندی‌های توسعه دولت الکترونیک	تقویت منابع انسانی در راستای تحقق دولت الکترونیک